

Дідур Г.І., старший викладач, Одеський державний аграрний університет

Економічний механізм функціонування господарських товариств

В статті розглядаються основні складові економічного механізму господарських товариств аграрної сфери економіки.

Ключові слова: *господарський механізм, економічний механізм, господарські товариства, економічні методи управління.*

Постановка проблеми. Прибуткова діяльність сільськогосподарських підприємств неможлива без створення ефективно діючого господарського механізму. Як зазначають Полтавський Ю.А. та Супрун О.М. «вплив форми власності може бути на рівні 10-20%, останні ж 80-90% ефективність залежить від системи господарського механізму... Визначаючи вирішальну роль власності в ефективності функціонування підприємств, треба відзначити, що корінні зміни відбуваються лише тоді, коли трансформація в формах власності супроводжується впровадженням нових механізмів господарювання на мікрорівні» [1,с.37]. Провідний вчений-аграрник В.Я. Месель-Веселяк [2,с.153] називає найбільш впливовим фактором, який призводить до неефективного виробництва – недосконалість економічного механізму господарювання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. На думку більшості вітчизняних економістів - економічний механізм становить основу, серцевину господарського механізму. На рівні аграрного формування і невеликого об'єднання організаційно-економічний механізм виступає як господарський механізм в вузькому значенні цього слова [3,с. 13; 4, с.52].

Саблук П.Т. [5,с.3] визначає «економічний механізм, як практичний вираз системи виробничих відносин, засновану на інтересах (відповідальності) сукупність економічних важелів і регуляторів виробництва».

Отже, економічний механізм є найважливішою підсистемою господарського механізму, який складається з економічних засобів впливу на виробництво.

Формування цілей статті (постановка завдання). Мета дослідження полягає у визначенні основних елементів економічного механізму господарських товариств аграрної сфери, які мають вирішальне значення для їх ефективної роботи.

Викладення основного матеріалу дослідження. У процесі створення господарських товариств на базі сільськогосподарських підприємств відбулася їх трансформація зі збереженням великомасштабного виробництва, єдиного організаційно-економічного комплексу, цілісної виробничої і соціальної інфраструктури, в розвиток якої були зроблені великі капіталовкладення що дозволило зберегти накопичений досвід і виробництво. В цих умовах удосконалення економічного управління є одним з головних чинників підвищення ефективності сільськогосподарського виробництва.

Реальне почуття власника у працівника стимулює його на примноження, зберігання, раціональне розподілення і ефективне використання наявних ресурсів. Однак, це можливо лише в межах ефективного економічного механізму, що ґрунтується на послідовній реалізації економічних стимулів та інтересів.

Більшість дослідників сходяться на тому, що економічний механізм необхідно розглядати як систему взаємопов'язаних елементів [5,6,7]. На рисунку 1 представлена схема економічного механізму господарських товариств. При чому зовнішній вплив можна представити трьома блоками: фінансовий, ціновий механізми і державне регулювання.

Вважаємо, що до економічного механізму господарських товариств обов'язково треба включити дивідендну політику і відносини по використанню цінних паперів.

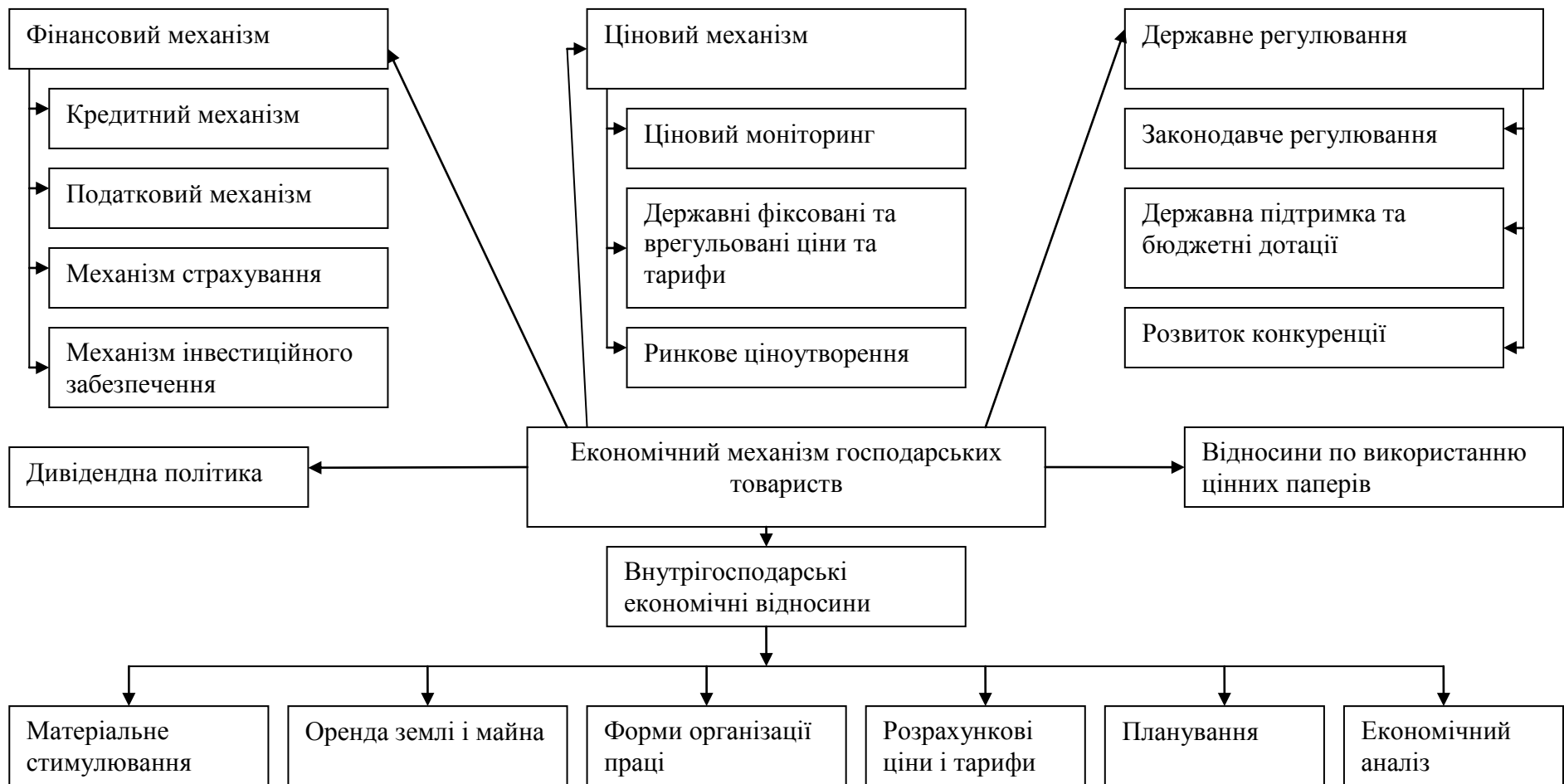

Рис.1.- Економічний механізм функціонування господарських товариств

Внутрігосподарські економічні відносини господарських товариств складаються з системи матеріального стимулювання працівників; механізму оренди землі і майна підприємства, форм організації праці підрозділів, внутрігосподарське планування і ціноутворення, а також економічний аналіз, який є основою прийняття обґрунтованих управлінських рішень. В господарських товариствах організація внутрігосподарських економічних відносин ускладнюється самою формою власності, яка є приватно-спільною. Поєднання в одній особі власника і робітника є важливим моментом при організації економічних відносин.

Невід'ємним елементом економічного механізму господарських товариств є оренда землі і майна. Для господарських товариств основною їх рисою є те, що кожний їх член є власником, який може передати належні йому земельні і майнові паї в колективне користування, виступаючи при цьому в ролі засновника, або здати в оренду, зберігаючи при цьому за собою право вилучити їх з метою іншого використання.

Економічний механізм практично реалізується за допомогою економічних методів управління.

Практика функціонування господарських товариств показала, що методи управління залишилися майже тими ж самими як і у радянські часи. Велика частка керівників залишилися ними і після зміни організаційно-правової форми. Це зумовило побудову їх управлінської діяльності на тих самих адміністративних принципах. Повноваження загальних зборів, які є досить широкими у сфері контролю за діяльністю управлінського апарату залишаються формальними.

Висновки. Отже, економічний механізм аграрних господарських товариств представляє собою складний комплекс важелів і методів впливу на господарську діяльність підприємств, які потребують подальшого вивчення і удосконалення. Невід'ємними елементами економічного механізму господарських товариств, які потребують особливої уваги, є дивідендна політика, відносини по використанню цінних паперів і оренда землі і майна.

Література

1. Полтавський Ю.А. Супрун О.М. Ринковий механізм як система забезпечення ефективної діяльності аграрних підприємств// Вісник ХНАУ - 2007. - №30. – с. 35-37.
2. Месель-Веселяк В.Я. Організація ефективного виробництва в господарських формуваннях ринкового типу // Вісник економічної науки України. – 2005.- №1.-с.152- 154.
3. Бурковський І.Д., Курносенко В.Г., Курносенко Л.В., Прижбило В.О., Червен І.І., Шибаніна О.В. Стан аграрно-технічного сервісу та організаційно-економічний механізм його розвитку. – Миколаїв: МДАУ. - 2005. – 197с.
4. Данилів Б.В. Економічний механізм і міжгалузеві економічні відносини в агро формуваннях // Економіка АПК. - 2007. - №2. –с.49-56.
5. Саблук П.Т. Економічний механізм АПК у ринковій системі господарювання // Економіка АПК. – 2007. - №2. –с.3-10.
6. Крячкова Л.И. Механизм хозяйствования в сельхозпредприятиях // Аграрная наука. - №3.- 2003. – с.7-8.
7. Нетяжук М.В. Економічні механізми в ринкових умовах // Формування ринкових відносин в Україні . – 2004.- №3(34) - с.18-22.

Аннотация. *В статье рассматриваются основные составляющие экономического механизма хозяйственных обществ аграрной сферы экономики.*

Ключевые слова: *хозяйственный механизм, экономический механизм, хозяйственные общества, экономические методы управления.*